

OPIS KOMPUTEROWEGO SYSTEMU PRZETWARZANIA DANYCH I SYSTEMU OCHRONY DANYCH W DZIALE KSIĘGOWOŚCI ZESPOŁU SZKÓŁ W PARCHOWIE

I. Zasady systemu przetwarzania danych przy użyciu komputera.

1. Wykaz stosowanych programów komputerowych.

Obsługa finansowo-księgową szkoły prowadzona jest techniką komputerową obejmuje niżej podane programy.

Lp.	Nazwa programu	Producent	Nr licencji
1.	Księgowość Optivum	Vulcan Sp. z o.o., ul. Wołowska 6, 51-116 Wrocław	014672
2.	Płace Optivum		
3.	Rejestr VAT Optivum		
4.	Faktury Optivum		
5.	Magazyn Optivum		
6.	Inwentarz Optivum		
7.	Zamówienia publiczne Optivum		
8.	Płatnik	ul. Olchowa 14, 35-322 Rzeszów	wer.10.01.0001

Powyższe programy aktualizowane są każdorazowo przez producenta w przypadku wprowadzania zmian w ustawodawstwie w zakresie rachunkowości i finansów publicznych dotyczących poszczególnych programów.

Wszystkie moduły współpracują ze sobą na zasadzie wzajemnego importu/eksportu danych, przewidzianych dla danego modułu. Poszczególne dane wprowadzane są w modułach zgodnie z możliwościami funkcjonalnymi i strukturą oprogramowania.

II. Wykaz zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na komputerowych nośnikach danych.

Za równoważne z księgami rachunkowymi uważa się, zasoby informatyczne rachunkowości, zorganizowane w formie oddzielnych komputerowych zbiorów danych, bazy danych lub wyodrębnionej jej części, bez względu na miejsce ich powstania i przechowywania.

W systemie informatycznym systemowe bazy danych pozwalają przechowywać w uporządkowany sposób dużą liczbę danych, do których istnieje szybki dostęp wg różnych kryteriów.

Do prowadzenia ksiąg rachunkowych stosuje się w Zespole Szkół w Parchowie program Księgowość Optivum. Na księgi rachunkowe składają się zbiory zapisów i ich obrotów oraz sald, dokonanych na podstawie dowodów księgowych w porządku chronologicznym i systematycznym, zawarte w:

1. **Dzienniku** – zbiory **do_nagl.dbf** i **do_poz.dbf** służą do przechowywania odpowiednio zaksięgowanych w dzienniku obrotów zapisów księgowych, nagłówka i poszczególnych kwot. Zbiory te stanowią logiczną całość, tzn. system nie dopuszcza

do sytuacji, w której zapis nagłówekowy nie posiadałby odpowiednika w zbiorze **do_poz** w postaci przynajmniej jednej kwoty.

Wpisywane do zbiorów zapisy otrzymują automatycznie kolejny numer ewidencyjny pozycji wskazanego dziennika. O ich chronologii decyduje sekwencja w jakiej uprawniony operator programu uruchamia funkcje księgowania dokumentu w tzw. Buforze. Informacja o osobie odpowiedzialnej za wprowadzenie zapisu do dziennika jest zapamiętywana wraz z nadanym numerem ewidencyjnym w momencie fizycznego zapisu w zbiorze **do_nagl**. Od tej chwili wprowadzony zapis nie podlega jakiegokolwiek edycji ani kasowaniu, aż do momentu zamknięcia roku obrotowego następującego po roku obrotowym, do którego należy.

Na wspomniane bufor składają się zbiory **buf_nagl.dbf** i **buf_poz.dbf**. Służą one do przechowywania zapisów księgowych do momentu osiągnięcia przez nie właściwego poziomu poprawności kwalifikującego je do zaksięgowania. Podczas przechowywania w buforze – zapis może być poprawiany i modyfikowany z usunięciem włącznie. Informacja o osobie ostatnio trwale zmieniającej zapis jest zapamiętywana wraz z nagłówkiem w zbiorze danych **buf_nagl**. Zapisy w zbiorach bufora otrzymują numer pomocniczy, niezależny od numeru ewidencyjnego dziennika nadawanego w momencie księgowania. Wymienione zbiory stanowią jedyną podstawę dla zestawień i sprawozdań emitowanych przez program.

2. **Księżde Głównej – plankont.dbf**, jest to zbiór przechowujący wykaz kont w systemie przetwarzania danych. Dotyczy on zarówno kont syntetycznych jak i analitycznych. Ustalenie zapisów na określonym koncie odbywa się poprzez zestawienie zapisów z dziennika obrotów dotyczących tego konta. Obowiązuje zasada zgodności sumy sald kont analitycznych z saldem konta nadrzędnego syntetycznego. Konto syntetyczne może występować w roli własnej analityki, tzn. możliwa jest dekretacja na konto syntetyczne posiadające analitykę. W takiej sytuacji we wszelkich zestawieniach wyraźnie zaznaczana jest rola, w jakiej konto syntetyczne wystąpiło – obrotowej czy ewidencyjnej (jako saldo księgi głównej).
3. **Księgach pomocniczych** – w odniesieniu do ewidencji ujmowanej w jednostkach niepieniężnych występują w postaci nie wyodrębnionego fizycznie zbioru – jako kartoteka zapisów na kontach analitycznych lub tzw. zapisów skojarzonych z elementami odpowiedniego słownika księgi pomocniczej. Do grupy tej należą: **kontrahe.dbf** – słownik kontrahentów, słownik jednostek, funduszy i słownik klasyfikacji budżetowej.

Program Księgowość Optivum umożliwia tworzenie zestawień: obrotów i sald z możliwością grupowania, obrotów na koncie z możliwością grupowania, zestawień budżetowych (RB27S, RB28S, RBN, RBZ) sprawozdań finansowych: bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w funduszu. Program nie przechowuje zestawień w osobnych zbiorach. Są one generowane na żądanie operatora, z uwzględnieniem zadanych ograniczeń: dat dokumentów, kont, klasyfikacji budżetowej, kontrahentów, dzienników, funduszy, jednostek, itd. i realizowane poprzez wybór spełniających te kryteria zapisów księgowych z dziennika i bufora dokumentów. Zestawienia są prezentowane w formie czytelnych wydruków oraz tabel.

III. Opis systemu informatycznego rachunkowości jednostki.

System informatyczny rachunkowości działa w środowisku Windows. Trzon systemu stanowi oprogramowanie Księgowość Optivum przeznaczone do obsługi finansowo – księgowej placówek oświatowych, opracowane zgodnie z wymogami ustawy o rachunkowości.

Wyżej wymieniony system uzupełniony jest programem Płace Optivum. Dostosowany do współpracy z programem Księgowość Optivum moduł systemowy przeznaczony jest do prowadzenia obsługi placowej placówek oświatowych. Przygotowuje on listę wynagrodzeń dla wszystkich grup pracowniczych zatrudnionych w Zespole Szkół w Parchowie uwzględniając specyfikę systemu wynagradzania. Wspomaga wszystkie funkcje działu ds. płac prowadząc karty wynagrodzeń, rozliczając podatki, spłaty pożyczek, współpracując z programem „Płatnik”.

Wiele elementów programu może być samodzielnie przystosowanych do potrzeb użytkownika, w tym:

- składniki wynagrodzeń wraz z zasadami ich wyliczania;
- tabele wynagrodzeń;
- wykazy stanowisk;
- sposoby wyliczania średnich;
- rodzaje absencji i ich wpływ na wynagrodzenia;
- progi podatkowe.

Za pomocą tego programu prowadzone są kartoteki wynagrodzeń, świadczeń, zasiłków chorobowych oraz zaliczek pobranych na zobowiązania podatkowe.

IV. Programowe zasady ochrony danych rachunkowości informatycznej.

Program Księgowość Optivum wraz z systemem operacyjnym udostępnia narzędzia i procedury ochrony przed zniszczeniem, nieuprawnioną modyfikacją i ukryciem zapisu. Część znajdująca się bezpośrednio w zakresie funkcjonalnym programu to procedury porządkowania i weryfikacji danych, ich szyfrowania, procedura chronionego dostępu do programu wyłącznie dla osób o znanym programowi identyfikatorze i hasle oraz system zróżnicowanych uprawnień dla poszczególnych operatorów. Dostęp do zbiorów danych zastrzeżony jest dla uprawnionego operatora w dowolnie wybranym okresie i polega na możliwości skorzystania z wybranego zestawienia lub bezpośrednim podglądzie zawartości dzienników za pomocą wyspecjalizowanego modułu.

Mechanizmy zasad ochrony danych obejmują:

- kopię;
- ochronę dostępu do programu jedynie zdefiniowanym użytkownikom znającym hasło;
- możliwość zdefiniowania praw użytkowników;
- szyfrowanie ważnych dla systemu plików;
- rejestracja przebiegu ewidencji w dzienniku zdarzeń;
- rejestracja osoby ostatnio zapisującej zmiany w dokumencie i niezależnie – rejestracja osoby wykonującej, daty i godziny księgowania dokumentu.

Sposób i zakres ich zastosowania (terminy wykonywania kopii zapasowych, ograniczenie dostępu sieciowego niepowołanym użytkownikom, fizyczny dostęp do komputera będącego serwerem plików, określenie uprawnień poszczególnych operatorów programu) są określane przez użytkownika.

W programie Płace Optivum analogicznie jak w przypadku programu Księgowość Optivum przewidziano istnienie haseł dostępu oraz zróżnicowanie uprawnień użytkowników.

Szczegółowe opisy stosowanego systemu informatycznego zawierają podręczniki użytkowników do programu firmy VULCAN, które znajdują się w wersji książkowej i dziale księgowości oraz w wersji elektronicznej na stronie <http://www.vulcan.edu.pl/podreczniki.php> po zalogowaniu. Podręczniki użytkownika wyczerpująco przedstawiają wszystkie funkcje programów. Opisane zostały w nich zarówno podstawowe zagadnienia, takie jak budowa programu czy sposób jego instalacji, jak również specjalistyczne funkcje.

Ochrona fizyczna sprzętu komputerowego wraz z zamieszczonymi na nimi danymi dodatkowo polega na:

- przechowywaniu ich w zamkniętych pomieszczeniach, do których dostęp mają tylko upoważnione osoby;
- zakazie przenoszenia i przesyłania danych poza jednostkę, bez zgody kierownika;
- wprowadzenia zakazu samodzielnego instalowania, naprawiania, rozbudowywania oraz przenoszenia sprzętu komputerowego przez użytkowników systemu;
- wprowadzeniu zakazu dokonywania jakichkolwiek zmian w zainstalowanych programach (nie dotyczy zmian, których konieczność lub potrzeba wynika z normalnej eksploatacji systemu i nie wymaga ingerencji w strukturę informatyczną programów);
- wprowadzeniu zakazu instalowania oprogramowania nieprzeznaczonego do celów służbowych ani oprogramowania nielicencjonowanego;
- obsłudze sprzętu komputerowego oraz programów użytkowych na nim zainstalowanych wyłącznie przez osoby, które zostały przeszkolone w tym zakresie.